

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Son illərdə, hətta ən yüksək səviyyəli beynəlxalq tədbirlərdə belə din ifadəsi terrorçuluq, separatizm, radikalizm kimi terminlərlə yanaşı istifadə olunur. Halbuki ictimai şüurda təhdid kimi qəbul edilən bu anlayışların heç birinin dinlərə aidiyyəti yoxdur. Heç bir din insan həyatına, sağlamlığına qəsdə təqdir etmir. Heç bir dini kitabda müharibələrin, insan faciəsi ilə nəticələnən qanlı toqquşmaların təşviqi ilə bağlı fikirlər yoxdur.

Bu barədə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) təşkilatçılığı ilə Xaçmaz şəhərində keçirilən "Dini müstəvidə ideoloji təhlükəsizlik: çağırışlar və perspektivlər" mövzusunda konfrans bildirilib.

Tədbirdə dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi, vətəndaşların dini etiqad azadlığının təmin olunması, dini fanatizm, radikalizm və ekstremizmə qarşı ideoloji müstəvidə effektiv mübarizə, zərərli dini ideologiyaların ölkəmizdə yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində müzakirələr aparılıb.

Konfransda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov, Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elnur Rzayev, Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin nümayəndəsi, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələri, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, həmçinin din xadimləri, dini icma sədrləri iştirak edəblər.

Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elnur Rzayev konfrans giriş sözü ilə açaraq, Azərbaycanın keçdiyi sürətli inkişaf yoluna diqqət çəkib. Bildirib ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin siyasi iradəsi və qətiyyəti, rəşadətli ordumuzun gücü, eləcə də xalqımızın birliyi sayəsində qazandığımız tarixi qələbə nəticəsində vaxtilə işğal altında olan, düşmən tərəfindən viran edilən torpaqlarımızda bu gün həyat yenidən canlanır, məcburi köçkünlərimiz öz yurduvalarına qayıdır. Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi COP29 konfransında əldə edilən nəticələrin əhəmiyyətini vurğulayan E.Rzayev mötəbər tədbirin ölkəmizin artan nüfuzuna daha bir töhfə qatdığını qeyd edib.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov çı-

xışında bildirib ki, din və ideoloji təhlükəsizlik bir-birinə sıx bağlı mövzulardır: "Azərbaycanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu və Prezident İlham Əliyevin ardıcıl siyasəti nəticəsində möhkəmləndirilmiş ideoloji təhlükəsizlik modeli daxili və xarici amillərin unikal harmoniyasına əsaslanır. Biz indi elə bir mürəkkəb tarixi mərhələdə yaşayırıq ki, təhlükəsizlik məsələsi bütün cəmiyyətlərin, ümumilikdə global dünyanın ən aktual probleminə çevrilib. Etnik və dini fərqliliklər ayrı-ayrı ölkələrdə ictimai münasibətlərin xarakterini müəyyənləşdirir. Bəzilərində bu, qütbləşməni, az-az hallarda isə mədəniyyətlərarası dialoqu təşviq edən faktor kimi qəbul edilir. Bu mənada, tolerantlıq, multikulturalizm, inanclara, milli-mənəvi dəyərlərə, mədəni irsə hörmət kimi ali bəşəri dəyərlər üzərində qurulmuş münasibətlər sistemi Azərbaycanda milli həmrəyliyin əsas komponentini təşkil edir. Bizi munaqişə və ziddiyyətlərin adi həyat normalına çevrildiyi ölkələrdən fərqləndirən başlıca amil də elə bundan ibarətdir".

Təhlükə hələ sovuşmayıb

Bəzi xarici dairələr, hətta dövlətlər insanların dini inancından istifadə edərək radikal qruplar yaratmağa çalışırlar

Ramin Məmmədov qeyd edib ki, konfransın mövzusu dinin ideoloji təhlükəsizlikdə roluna dair geniş və əhatəli müzakirələr aparmaq imkanı verir. "Bəzi dairələrin və qüvvələrin dindən öz siyasi məqsədləri üçün istifadə cəhdlərinə qarşı birlikdə mübarizə aparmalıyıq. İnancından, dini əqidəsindən asılı olmayaraq insanlara daha aydın izah etməliyik ki, hər kəsin dini etiqad azadlığının ən etibarlı təminatını verə biləcək yeganə qüvvə dövlətdir. Dövlətin varlığı yalnız vətəndaşların sosial-iqtisadi rifahı üçün deyil, həm də mənəvi ehtiyaclarını daha rahat şəkildə qarşılaması üçün vacibdir", - deyərək komitə sədri söyləyib.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fazil Mustafa Dövlət Komitəsinin regionlarda keçirdiyi konfransların əhəmiyyətindən bəhs edərək bildirib ki, maarifləndirmə tədbirləri həm də Azərbaycandakı dövlət-din münasibətlərinin real vəziyyətini müzakirə etmək baxımından xüsusi rola malikdir.

Ölkəmizdə dövlətin dinə münasibətinin loyallıq prinsiplərinə əsaslandığını deyən deputat vətəndaşların dini etiqad azadlığının Konstitusiyaya və müxtəlif qanunlarla təmin edildiyini diqqətə çatdırıb. Vurğulayıb ki, dünyanın müxtəlif yerlərində dindən əsl

məqsədinə uyğun istifadə edilməyərək siyasələşdirilməsinə cəhdlərin göstərilməsi, dini ehkamların zamanın tələbinə uyğunlaşdırılmaması problemləri mövcud olsa da, respublikamızda Prezident cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət nəticəsində tolerantlıq, multikulturalizm, vəhdət ənənələri həyat tərzimizə çevrilib. Deputat həmçinin dini radikalizmə qarşı mübarizədə hər kəsin yaxından iştirak etməsinin, bu sahədə maarifləndirmə işinin ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə aparılmasının zəruriliyindən danışıb.

Qeyd edək ki, regional konfrans işini "Şimal bölgəsində dini durum: mövcud vəziyyət və qarşıda duran vəzifələr" və "Ənənəvi İslam: tarixi təcürbə və müasir reallıqlar" mövzularında panel sessiyalarla davam etdirir.

Regionlarda keçirilən dini maarifləndirmə tədbirlərini əhəmiyyətli hesab edən Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, ilahiyyatçı Tural İrfan "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi səmərəli iş aparır və insanların dini cəhətdən sağlam maariflənməsi üçün müxtəlif səpkilərdə tez-tez konfranslar, tədbirlər təşkil edir:

"Şübhəsiz ki, insanların dini inancından istifadə edərək bəzi xarici dairələr, hətta dövlətlər ölkəmizdə

zaman-zaman təxribat cəhdləri edəblər, radikal qruplar yaratmağa çalışıblar. Bu təhlükələr yenə də var. İnsanların dini bilgisinin kəm olduğu yerlərdə, bəzən də xurafat yayaraq əslində isə bunun daxilində xarici siyasəti, ideoloji maraqları yeritməyə çalışırlar. Odur ki, həm sağlam din xadimləri yetişməli, həm də sağlam təbliğat aparılmalıdır. Məzhəbcilik, radikalizmə meyillər, xurafatçılıq tam aradan qalxmalıdır. Odur ki, bu yolda tək cəmiyyət deyil, bütün aidiyyəti qurumlar çalışmalı, hətta vətəndaşlar özləri də fərdi şəkildə mübarizə aparmalıdır. Fanatizm və zərərli çağırışlar, ekstremizm hər zaman sağlam cəmiyyət üçün təhlükədir. Bunun cücərib baş qaldırmaması üçün belə konfransların əhəmiyyətli dərəcədə rolu var. Arasıra mən də iştirak edirəm və hiss edirəm ki, faydası böyükdür".

İlahiyyatçının fikrincə, zərərli təbliğat vaxtilə münbit şəraitdə geniş şəkildə illərlə aparıldığı üçün hazırda bunun qarşısını qısa müddətdə almaq çətindir:

"Xaricə bağlılıq, təqlidçilik kimi təhlükəli ənənələr hələ də qalır. Məsələdə din xadimi təyinatı Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin səlahiyyətinə keçənə qədər xaricdə, əsasən də İranda təhlükəli təlim görmüş şəxsləri Qafqaz Müsəlmanları

İdarəsi kütləvi şəkildə dini məkanlara təyin etmişdi. Bu şəxslər də ölkədə dini vəziyyəti xaricə bağlılıq, xurafatçılıq, radikalizm, məzhəbcilik səviyyəsində xarabə etmişdilər. İndi şükür Allaha ki, Dövlət Komitəsi bunun qarşısını alır, milli ruhda, dövlətçi, əsasən də yerli təhsil almış kadrları yerləşdirir. Hesab edirəm ki, bu kimi konfransların rolu və əhəmiyyəti böyükdür, təsiri də hər zaman hiss olunur. Cəmiyyət düzgün maariflənir və ölkədə dini sahənin özbaşına olmadığını, yaxud Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi kimi yarıtmaz qurumun ümidinə buraxılmadığını hiss edir. Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə əhali arasında rəğbət və ümidlər çox böyükdür.

Effektiv dini fəaliyyət və sağlam dini təbliğat üçün sağlam din xadimləri davamlı şəkildə yetişməlidir ki, bunu da Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu və İlahiyyat Kolleci təmin edir. Tolerantlıq, vəhdət, elmi İslam, İslam əxlaqının tərənnümü və əyani şəkildə təbliği, tədrisi kimi sahələrdə ölkəmiz əksər müsəlman ölkələrinə nümunə ola bilər. Həm genetik olaraq, həm də təbliğat nəticəsində ölkəmizdə yüksək səviyyədə dini tolerantlıq hökm sürür. Bu vəziyyətin mövcudluğunda Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və onun keçirdiyi əhəmiyyətli konfransların, tədbirlərin əvəzsiz yolu var".

Şəymən Bayramova